

IZLOŽBE – Otvara se retrospektiva slikara Marina Tartaglije (1894. – 1984.) u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu

VJESNIK EUROPSKIH INOVACIJA

Bit će predstavljeno 200-njak umjetnikova djela nastalih od 1917. do kraja života s prikazima djela iz svih stvaralačkih faza / Tartaglia je u svojem shvaćanju modernizma povezoao prapovijest i suvremenost te iskon učinio aktualnim, smatra Tonko Maroević

ZAGREB, 17. prosinca – Retrospektivna izložba Marina Tartaglije, jednog od najvećih slikara 20. stoljeća u Hrvatskoj, otvara se u petak u 19 sati u Galeriji Klovićevi dvori u Zagrebu. U prizemlju i na prvom katu bit će predstavljeno 200-njak umjetnikova djela nastalih od 1917. do kraja života koja prate sve njegove stvaralačke faze. To su pretežno ulja na platnu s prikazima tradicionalnih tema: autoportreta, portreta, figura i figuralnih kompozicija, aktova, mrtvih priroda te krajobraza i veduta. Tartaglia je u svojem stvaralaštvu pratio europska avangardna stremjenja te se ubraja u klasike hrvatske moderne umjetnosti.

Likovni postav osmislili su slikar Goran Petercol i arhitektice Iva Letilović i Morana Vlahović. Očekuje se da će izložbu otvoriti novoizabrani predsjednik HAZU Milan Moguš. Izložba će biti otvorena do kraja veljače. Postav je tematski, a ne kronološki, jer je Tartaglia isti motiv razrađivao u različitim razdobljima, pa se na slikama može pratiti njegov razvojni slijed, rekla je Ana Medić, kustosica izložbe na konferenciji za novinare održanoj u srijedu u ustanovi.

Tijekom više od 60 godina djelovanja Marino Tartaglia ostao je vjeran moti-

vu te ga postupno sveo na znak. Stilski je pripadao kolorističkom ekspresionizmu, a u svojim razmišljanjima došao na sam prag konceptualne umjetnosti. Akademik Tonko Maroević, pisac teksta u katalogu-monografiji, kazao je da je Tartaglia djelovao u zemlji i inozemstvu te bio umjetnik određen zavičajem, ali i vjesnik europskih inovacija pa se u njegovu opusu očituje lokalno i univerzalno. Maroević je posebice naglasio da je za slikarevo oblikovanje bio značajan boravak u Veneciji početkom prošloga stoljeća gdje se susreo s tendencijama postfuturizma, što je reduciralo njegove prizore i osnažilo paletu.

Otkriće Cézannea svelo je njegove oblike na geometrijske likove, što ga je približilo poimanju slikarstva bliskoga Braqueu i Picassu, mišljenja je Maroević. Naglasio je da je Tartaglia boravio u Firenci i Rimu, Beču i Parizu i ondje pobrao priznanja. Također je istaknuo da je umjetnik u svojem shvaćanju modernizma povezoao prapovijest i suvremenost te iskon učinio aktualnim. Prema Maroeviću retrospektivni pregled ima zadatak nadići skupni uvid u njegova pojedinačna djela.

Vlasta Tolić Reduciranje prikaza: »Autoportret« iz 1917.

HISTORIOGRAFIJA – Knjiga »Stari 'vijenac' sela oko Zagreba« Lelje Dobronić predstavljena u Muzeju grada Zagreba

SVAKODNEVICA NA KRALJEVSKIM IMANJIMA

Znanstveno-popularno štivo govori o razvoju 40-ak sela na obroncima Medvednice i u savskoj ravnici u okolici Zagreba od 13. do kraja 19. stoljeća

ZAGREB, 17. prosinca – Povijest sela u okolici Zagreba na obroncima Medvednice i u savskoj ravnici traje više od 800 godina. To je tema knjige Lelje Dobronić »Stari 'vijenac' sela oko Zagreba« u nakladi Muzeja grada Zagreba, a izdanje je u srijedu predstavljeno u toj ustanovi. Radi se o znanstveno-popularnom štivu koje govori o razvoju 40-ak sela oko Zagreba od 13. do kraja 19. stoljeća. Tekst na stotinu stranica knjige ilustriran je sa 120 fotografija i zemljovidima. Za omotnicu knjige poslužio je zemljovid Zagrebačke biskupije iz 1822. godine autora Josipa Szemana, a prikazani su grad Zagreb i sva sela u njegovoj okolici.

Knjigom su obuhvaćeni toponimi: Čučerje, Vugrovec, Gračani, Sestine, Markuševac, Lučko, Blato, Otoh, Čehi, Pobrežje,

Letnikovac obitelji Pongratz u Mikulićima: Djelo arhitekta Franje Kleina iz 1868.

Stupnik, Jakuševac, Opatovina, Rudeš Horvati, Trnje i drugi. Urednica knjige je Nada Premerl, a djelo su uz nju predstavili prof. dr. Vitomir Belaj i

dr. Ivan Mirnik. Nekadašnja kustosica i znanstvena savjetnica MGZ Lelja Dobronić tijekom svojega radnog vijeka istraživala je zagrebačku

historiografiju i skrbila za očuvanje njezine kulturne baštine, o čemu je objavila 20-ak knjiga i brojne znanstvene članke.

U novoj knjizi na temelju neposrednih izvora proučava razvoj sela koja su velikim dijelom nastala u 13. i 14. stoljeću. Razmatra svakodnevni život običnih stanovnika i kraljevih podanika te podjelu zemljišta između njih. Biskupski i kaptolski posjedi, prema zaključku autorice, imali su egzistencijalno značenje, pa su zagrebački biskupi ulagali velike napore za održavanje tih posjeda, izjavila je Nada Premerl. Stoga su u 13. stoljeću i ugarsko-hrvatski kraljevi dijelili svoje posjede na Medvednici, a selima na brdu Gradec davali Zlatnu bulu, povelju o slobodnom kraljevskom gradu. V. T.

KONCERTI – Uz nastup Varaždinskoga komornog orkestra u Varaždinu

VIOLINIST SVJETSKE REPUTACIJE

Zapažen nastup Saše Ivčića koji je uz orkestar majstorski izveo Mozartov Treći violinski koncert

Zdenka Weber

Publika u Varaždinu prati glazbene događaje u akustičnoj koncertnoj dvorani zgrade kazališta, a osobito omljenost uživa ciklus koncerta Varaždinskoga komornog orkestra. Zanimljivo je da veliki dio publike na svakom koncertu čine posjetitelji iz Zagreba, koji autobusom dolaze u Varaždin i time dokazuju svoju vjernost Varaždinskom komornom orkestru.

Jedan od danas najboljih hrvatskih violinista na svjetskim podijima, koji je diplomirao na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi prof. Kristijana Petrovića, Zagrepčanin Saša Ivčić, usavršavao je umijeće u inozemstvu, a 1996. godine preselio se u Berlin dobivši mjesto među prvim violinama uglednih Berlinskih filharmoničara.

Svoju drugu suradnju s Varaždinskim komornim orkestrom ostvario je Saša Ivčić u ulozju gostujućeg umjetničkog voditelja ansambla i kao blistavi solist u Trećem koncertu za violinu i orkestar u G-duru, KV 216 W.A.Mozarta.

Nakon lepršavo uigrane i šarmantno prezentirane Pete simfonije u D-duru hrvatskog pretklasičara Luke Sorkočevića (u reviziji Stjepana Šule-

ka) Saša Ivčić je majstorski izveo Mozartov slavni koncert. Bilo u preciznim pizzicatima, bilo u pianissimo nijansama Adagio, bilo u zahuktalom poletu Rondeaua ili smiraju završnih akorda, ansambl je koncentrirano i podatno pratilo solističku dionicu, koju je s izuzetnom lakoćom iskonske muzikalnosti izvodio Saša Ivčić. Žalobno intonirani Adagio op. 11 američkoga skladatelja Samuela Barbera odzvučao je na opće oduševljenje slušatelja i bio popravljen dugotrajnim pljeskom.

Pljesak je bio neumoran i nakon zadnje skladbe na rasporedu, Prvoga gudačkog kvarteta moravskog skladatelja Leoša Janačeka. Inspiriran Tolstojevom »Kreutzerovom sonatom« u glazbenoj zvukovnosti Kreutzerove sonate Ludwiga van Beethovena skladao je Leoš Janaček impresivnu zvučnu priču o ljubavi, ljubomori i smrti. Varaždinski komorni orkestar, njegove vode dionica u solo nastupima – Jože Haluza, violina, Milan Čunko, viola, Krešimir Lazar, violončelo – s gostom Sašom Ivčićem kao virtuoznim koncertnim majstrom, izveli su Janačekovo remek-djelo vrsno uvježbanom jasnoćom i muzikalnim razumijevanjem glazbenog predloška.

NAGRAĐENO 11 SKLADBA

ZAGREB, 17. prosinca – Ministarstvo kulture objavilo je popis jedanaest nagrađenih skladba izabranih na temelju javnog poziva za poticanje hrvatskoga glazbenog stvaralaštva. U kategoriji glazbeno-scenska djela nagrađena je opera »Životinjska farma« Igora Kuljerića, u kategoriji orkestralnih djela – Koncert za violu, violončelo i orkestar Srečka Bradića, Dolce furioso za komorni orkestar Dubravka Detonija, u kategoriji Komorna djela – »In-out« za puhački kvintet Marka Ruždjaka, Cassazione alla rustica za basklarinu i gudački kvartet Josipa Magdića, Pet pjesama za bas i glasovir Karla Krausa i

Drava, elektroakustička skladba Zlatka Tanodića.

U kategoriji djela za solistički instrument – Morgensternocciata za orgulje solo Andelka Igreca, Klavirske edite Zlatka Tanodića te u kategoriji Zborna djela – Aleluja za mješoviti zbor Nikše Njirića, »Sinu«, koncert za zbor Sanje Drakulić. Pravo sudjelovanja na javnom pozivu imali su autori ili skupine autora s djelima nastalim u 2002., a fond nagrada iznosio je 128.000 kuna. Od 32 prijavljena djela u sedam kategorija nagrađeno je 11 skladba, a nagrade nisu dodijeljene u dvjema kategorijama, izvijestio je kabinet ministra. (Hina)

UMRO AKADEMIK ANTUN ŠVAJGER

ZAGREB, 17. prosinca – Redoviti član Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti Antun Švajger iznenada je preminuo 16. prosinca, priopćeno je iz HAZU u srijedu. Akademik Antun Švajger rođen je 6. lipnja 1935. godine u Daruvaru, gdje je završio osnovnu školu, realnu gimnaziju pohađao je u Virovitici, a Medicinski fakultet na Sveučilištu u Zagrebu, gdje je stekao i doktorat medicinskih znanosti. Od 1961. zaposlen je u Zavodu za histologiju i embriologiju Medicinskoga fakulteta u

Zagrebu sve do umirovljenja 2000. godine. U svom je znanstveno-nastavnom vijeku prošao sve stadije od asistenta do redovitog profesora. Bio je član niza znanstvenih i stručnih društava, a za svoj rad 1988. nagrađen je Republikom nagradom »Ruder Bošković«. Akademik Švajger za člana suradnika izabran je 1980., reizabran 1990., a redoviti član HAZU postaje 2000. godine. Objavio je mnoge znanstvene radove, a bio je i voditelj i koordinator niza projekata. Š. I.

IZDANJA – Predstavljena knjiga Julijane Matanović »Kao da smo otac i kći«

PREPOZNAVANJE ŽIVOTA

Riječ je o kolumnama koje su mogu čitati i kao priče i kao književne kritike, ali i kao ispovijed osobe koja upozorava na krhku granicu između zbilje i literature

ZAGREB, 17. prosinca – Nakon što se afirmirala u stručnim, književnoznanstvenim krugovima, Julijana Matanović zadobila je naklonost i šire čitateljske publike dvama romanima »Zašto sam vam lagala« i »Bilješka o piscu«. Sada se predstavlja i kao autorica zbirke feltona, pod naslovom »Kao da smo otac i kći«, objavljenoj u zagrebačkom Profilu, što ne će iznenaditi one, mahom ženske čitateljice, koji su njene tekstove redovito pratili na stranicama Mile. Naime, dvadeset i pet podlistaka, što ih donosi »Kao da smo otac i kći«, prethodno su objavljene u Milinoj kolumni »Prepoznavanja«.

Spisateljica je polazišta svojih kolumni nalazila u različitim životnim situacijama, koje je potom ispreplitala s književnim tekstovima tako da se one mogu čitati, kao što piše na koricama knjige, »i kao priče i kao književne kritike, ali i kao ispovijed osobe koja upozorava na krhku granicu između zbilje i literature«. Predstavljajući knjigu, u srijedu u jutro u knjižari Ljevak, i Zlatko Crnković i Nedjeljko Fabrio istaknuli su da tekstove upravo povezuje prepoznavanje života u literaturi i literature u životu. »Kada se to dogodi, onda nastaje autobiografija, i to na jedinstveni, prepoznatljivi, samo Julijani svojstveni način«, rekao je Fabrio, naglasivši da mu »strahovito ide na živce« kada se Julijanu Matanović svrstava u neke krugove s kojima ona nema veze jer je, među ostalim, i vrstan lingvist.

Knjige Crnkovića i Frabrija, ali i Tribusona, Jergovića, Pavičića, Andree Zlatar, Irene Vrkljan, Slavenke Drakulić i mnogih drugih bile su u središtu Matanovićkinih »prepoznavanja« oko kojih je potom plela priču ukazujući na fluidnu liniju između književnosti i života. Naspram

onima koji piscima zamjeraju pojavljivanje u visokotiražnim šarenim tiskovinama, Sanja Pilić upravo zagovara da »pametne žene pišu i u lakšim novinama, a ne da se getoiziraju u pametnima koje nitko ne čita«.

Sama je autorica rekla da u »Kao da smo otac i kći« ima najviše nje od svih sadašnjih knjiga jer ovoga puta nije »skrivena« iz fikcionalnog teksta. Kao i u njenim romanima, i u podlicima će sigurno mnogi nagadati tko je tko, mnogi će se i pronaći, a ono što će svi neizbježno prepoznati, to je autoričina neiscrpna ljubav prema literaturi. Možda se netko čitajući knjigu i zarazi tom ljubavi.

Barbara Matejić

PROJEKTI – Izložba slovenskog performerera Marka A. Kovačića u Galeriji SC u Zagrebu

VIDEO MUZEJ ZVAN »DOSJE 83 - 03«

ZAGREB, 17. prosinca – Od utorka do četvrtka, u Galeriji Studentskog centra može se pogledati nesvakidašnji projekt slovenskog umjetnika Marka A. Kovačića, nazvan »Dosje 83-03«. To je Kovačićovo prvo samostalno izlaganje u Hrvatskoj, no autor je inače dobro poznat u svojoj sredini. Rođen je u Ljubljani, a diplomirao je na tamonoj Akademiji likovnih umjetnosti na smjeru kiparstvo.

Projekt »Dosje 83-03« Kovačić u podnaslovu označuje kao »video rekonstrukciju«, što bi nas moglo navesti na zaključak da se radi o ponovnom prikazivanju video djela iz autorova opusa. No, kako je objasnio Kovačić, ovdje se radi samo o djelomičnoj rekonstrukciji, a »Dosje 83-03« je novo umjetničko djelo koje upotrebljava estetiku »ready-madea«.

Ako taj pojam proširimo i njime označimo postavljanje već izrađenog

proizvoda u umjetnički kontekst, onda možemo reći da Kovačić skupljanjem i uređivanjem vlastitih video arhiva upotrebljava estetiku ready-madea, kazala je Irena Čerčnik u komentaru izložbe.

Ime projekta označuje vremensko razdoblje od 1983. do 2003. godine, u kojem je autor snimao isječke televizijskih emisija (posebno Dnevnika) te ih miješao sa snimkama iz privatnog života i snimkama radova u kojima je sam nastupao kao performer. Time je dobio, da tako kažemo, zanimljiv, kronološki uređen muzej video slike.

Gledatelji mogu vidjeti snimke Gorbačovljevih govora, štrajkove, demonstracije, tučnjavu policije i građana koji zahtijevaju pad komunizma, ili pak zahtjeve za većom slobodom na Kosovu, uklopljenih u jedinstvenu cjelinu kao jednosatni film. U filmu se prikazuju i isječci iz prijašnjih Kovačićevih video radova,

kao što su »Casus belli«, »Ogledalo zna tajnu«, »Naprijed u prošlost« i »No more heroes any more«.

Potrebno je istaknuti autorovu opsesiju skupljanja predmeta sa socijalističkom ikonografijom te fotografija iz toga vremena, što je također uvrštene u projekt »Dosje 83-03«. Naime, paralelno s filmom, iz drugog dijaprojektora prikazuju se fotografije predmeta najrazličitijih oblika i namjena s oznakama srpa i čekića, ili pak crvene petokrake, te fotografije propalih tvorničkih hala i postrojenja – svojedobni ponos socijalizma.

Izložba traje samo tri dana, od 16. do 18. prosinca, i to u vremenu od 16 do 20 sati kada Kovačić, preušen u istraživača, tobože 2223. godine govorio o izumrlj civilizaciji malenih Plastoša, čudnih bića veličine dječjih lutaka koji imaju i ljudske i mehaničke dijelove tijela.

Daniel Nikola Popović

U ambijentu dosjea 83-03: Galerija SC

Foto: Ranko Marković/Vjesnik

BEDNJANČEV STRIP »DURICA« U KNJIZI

ZAGREB, 17. prosinca – Knjiga stripova »Durica« Ivce Bednjanca u izdanju Školske knjige predstavljena je u srijedu prijedpodne prostorijama Školske knjige.

Dragutin Maderić je spomenuo da je ponosan rešto je bio prvi naručitelj toga stripa uz idejnog zaštitnika Durice Zvonimira Baloga, a recenzent u knjige Tito Bilopavlović je istaknuo kako bi drugima za Bednjancevu ideju trebalo barem pet

kartica teksta. Urednica »Modre laste« Željka Horvat Vukelja naglasila je općinjenost čitatelja svog lista već kulturnim stripom Ivce Bednjanca. Povjesničarka umjetnosti Branka Hlevnjak je lik Durice proglasila remek-djelom našeg stripa.

Nakon Bednjanceve pjesme »Zagorje moje« u izvođenju kvarteta Čarobna frula o Ivici Bednjancu je govorio i Rudi Aljinović. T. G.

Produžena Manetova izložba

MADRID, 17. prosinca – Manetova izložba, koju je već vidjelo 218.837 posjetitelja u muzeju Prado i koja je trebala biti zatvorena 11. siječnja, produžuje se do 8. veljače, priopćeno je ovih dana iz madridskog muzeja. Riječ je o prvoj izložbi toga francuskog slikara u Španjolskoj te ujedno najvećoj retrospektivi njegovih radova od izložbi u Parizu i New Yorku 1983., navode iz Prada. Na izložbi se, između ostalih, mogu vidjeti djela posuđena iz Muzeja Metropolitan u New Yorku, Nacionalne galerije u Washingtonu te pariškoga Muzeja d'Orsay. (Hina/AFP)